COLLOQVIVM IVCVNDVM,

Albo

KAZANIE POGRZEBNE,

Nád zacnym ćiáłem niegdy słáwnego Páná Andrzeiá von Embden / Kupcá Wileńskiego, człowieká *aliàs* godnego y pobożnego, ktory w Roku Pańskim 1628. 1. dniá Septembrá ſpokoynie Bogu ſwemu oddał duchá.

Odpráwowáne ná Cmintarzu Száſkim w Wilnie 4. dniá Septembrá w tymże Roku/

Przez

Xiedzá Andrzeiá Schönfliſsiuſa Káznodźieie Polskiego Confeſs: Aug.

Apoc. 14. v. 13.

Beati mortui, qui in Domino moriuntur, a modo iam dicit ſpiritus, requieſcunt à laboribus ſuis.

W Lubeżu/
W Drukárni Piotrá Bláſtuſá Kmity.

c.

Clarissimo atq doctissimo Viro
Dno Conrado Grasero Rectori
in Celebri Thorunensium Gymnasio

BIBLIOTEKA ELBLĄSKA

Biblioteka Uniwersytecka
w Toruniu

Szláchetney Pániey PER=PETVEY von Embdowey/ Autor poćiech od Bogá pomyślnych życży.

STOiac kiedyś, Szláchetna Páni von Embdowa/ przed Krolem Dawidem iedná vboga y żá-
łosna wdowá, o czym czytamy w Kśięgách Samuelowych, nie bez 2. Samuel. 14. 4. 5.
serdecznego áffektu rzekłá do niego: ách Krolu Pánie moy pro-
ßę ćie rátuy mie, ozwie sie Dawid Krol: cożći sie dzieie? ona zá-
láwßy sie goracemi łzámi odpowie: záiste iestem wdowa, ábo-
wiem vmárł mi mąż moy, ktoremi słowy chćiáłá dáć znáć, że
stan wdowi náder iest żáłosny y opłákány. Bo day to, że bedzie
wdowá máiętna y bogáta, przećie oná iest vboga śierota, mowi
Augustyn s. czemu? causa est in promptu, Naylepßey poćie-
chy w domu nie ma, to iest meżá y Przyiaćielá, ktorego iey zaz-
drośćiwa śmierć wydárłá, ktory nie tylko sie o nie stárał zá ży-
wotá, ále ią też y w naywiętßych trudnośćiách y kłopoćiech záste-
powáł, po śmierći záś iego iedno nießczęśćie zá drugim ná nie sie
kupámi wáli, wedle dawnego przysłowia: Cadente quercu
quiuis colligit ligna. Gdy dąb vpada co żywo z niego gáłezie
obćina. Wdowe vboga moge przyrownáć do grochu przy drodze
káżdy ią ßárpa, co żywo ią odziera, y dla tego ono sam Bog spusto-
ßáłą Ierozolime do wdowy przyrownywa: Iákożći oto samo sie- Thr. 1. 1.
dzi miasto ták ludne? ono; ktore ták zacne było miedzy narody,
stáło sie iáko wdowá. W tákim żáłosnym y mizernym stanie y
ćiebie cna y pobożna Mátrono Bog ná ten czás posádził, gdyć
przyiaćielá miłego y Towárzyßá wiernego od boku iáko mowiąc,

 oderwał.

oderwał, wielkieieś záprawdę pociechy pozbyłá, stáłáś się po nim iáko kiedyś oná Noëmi po śmierci Elimelechá mężá swego, z ktorą rzec możesz nárzekáiąc: Nie náżywayćie mie Noëmi,
Ruth. 1. 20. to iest wesołą, ále mie zowćie Mara, to iest smutną y gorzkośći pełną, ábowiem mie gorzkośćią nápełnił wszechmogący. Ale coż czynić? Bogu się ták spodobáło, ktorego woli świętey trudno się było sprzećiwić. To twoiá pociechá ma być żálosna wdowo, żeć
Exod. 22. 22. 23. Bog iest Oycem y opiekunem vbogich wdow y sierot.
Psal. 68. 6. W tym stanie wdowim twoim násláduiąc oney wdowy Iudy-
Iud. 8. v. 8. thy, o ktorey záwsze y wszędzie dobra slynełá sławá Bogu swoiemu, ktory záwsze iest pociechą w vtrapieniu twoim, służ wiernie á z myśli nigdy nie spuszczay namilszego Małżonká swoiego, ktory lub to vmárł, iednák niech żyie przez miłość vstáwiczną w sercu twoim násláduy w tey mierze oney Valeriey wdowy ktora
Eras. lib. 8. Apopht. byłá zwykłá mawiáć po śmierći Serviusa mężá swoiego: Maritus meus licet alijs mortuus sit, tamen in corde meo vivit vivetq; semper.

Do czego żebymći był powodem, Kazánie moie pogrzebne ktorem miał nád ćiáłem zmárłego Małżonká twego od słowá do słowá spisawszy, tobie ie ku osobliwey poćiesze twoiey oddáie y ofiáruie, ktore cżesto z sierotámi twymi nabożnym okiem przeglądáiąc poćiechy zbáwienne z niego czerpay. Z tym ćie opiece naywyższego oddáie. W Wilnie w dzień ś. Marćiná, Roku Páńskiego, 1628.

W. M. wszego dobrá zyczliwy
Bogomodlca y Spowiednik
X. A. S.

KAZANIE POGRZEBNE.

O Rozmowie vćieszney Seniorá z Ianem, *Apoc. 7.*

Votum.

NIeśmiertelnemu Bogu/ ktory w ręku swoich ma śmierć y żywot człowieká káżdego/ niechay będźie cześć y chwałá od nas y od wszytkiego stworzenia wzdawána od tąd áż ná wieki/ Amen.

Odpráwuiemy dźiś żáłosny Act pogrzebny/ oddawáiąc źiemię źiemi/to iest ćiáło zmárłe niegdy Szláchetnego Páná Andrzeiá von Embden/ ktorego Bog nieśmiertelny z woli swoiey/z tego źiemskiego pádołu do onych gornych pálacow swoich powołał. Ktore to ćiáło iż przystoynie y vczćiwie źiemi oddamy y do ćiemnego grobu wpuśćimy/pierwey smutnym ku osobliwey poćiesze/nam záś ku zbáwienney przestrodze y náuce Sermon pogrzebny/ ze słowá Bożego odpráwiemy/á to o vćieszney rozmowie Seniorá z Janem ś. o błogosłáwionych duszách w niebie/ ktora nam iest opisána w Obiáwieniu Janá ś. w kápit. śiodmey/ ktorey z devotią y nabożeństwem wiec y z przystoyną vczćiwośćią posłucháć chćieyćie. Apoc.7.13. vsq; ad finē.

Lectio Apoc. 7. ℣. 13. vsq; ad finem.

Textus.

Y rzekł do mnie ieden z Stárszych: Ci ktorzy są obleczeni w száty białe co zacz są? y skąd przyszli? y odpowiedźiałem mu: Pánie ty wiesz. Tedy mi powiedźiał: Cić są ktorzy przyszli z vćisku wielkiego/ y omyli száty swoie y pobielili ie we krwi Báránkowey. A przetoż stoią przed stolcem Bożym/ y służą mu we

dnie y w nocy w Kościele iego / á ten ktory śiedzi ná stolcu będźie mieszkał z nimi. Nie będą dáley łáknąć áni będą więcey prágnąć/ áni ná nie vderzy słońce/ áni żadna gorącość. Abowiem Báránek/ktory iest w pośrzod stolcá/będźie ie páść/ y będźie ie prowádźił do żywych źrzodeł wod / y otrze Bog wszelką łzę z oczu ich.

EXORDIVM.

Syr. 14. 18. 19. Duo similia de fragilitate humana.

SYrách mąż Boży słowá pámięći godne nam ku osobliwey poćiesze y przestrodze po sobie zostáwił / ktore w swoiey domowey Postylli nápisał w ten sposob. Wszelkie ćiáło zwiotszeie iáko szátá / ábowiem to iest od czásow dáwnych postánowiono : śmiercią vmrzesz. Bo iáko ná drzewie liśćie zielone/ iedno opádá/á drugie rośćie/ták y to co się z ćiáłá y ze krwie rodźi/iedno zchodźi/á drugie nástawa W tych słowiech chcąc nam Syrách pokázáć y wyráźić śmiertelność nászę/y krotkość żywotá/vżywa dwoiákiego

1. Prius sumptum à vestimentorum mutatione.

podobieństwá. Pierwsze bierze à vestimentorum mutatione, bo mowi/wszelkie ćiáło zwiotszeie iáko szátá. Szátá by też byłá nakosztownieysza y nadroższa / niech będźie szárłatna/bławatna/złotogłowowa/etc. przećie czásu swego po częstym y gęstym vżywániu zstárzeie się/ zbotwieie/y od robakow ábo molow pogryźioná będźie. Záleca pismo

Matt 6. 29. ś. ozdobne száty Krolá Sálomoná / gdźież ten śliczny ornáment? zniszczał. Wspomináią dźieie Apostolskie świe-

Acto. 12. 21. tną szátę Krolá Herodá/ w ktorey śiedząc ná Máiestaćie Krolewskim czynił się rownym Bogu/ále iáko y sam ták y szátá oná od robakow rostoczona y wniwecz obrocona iest Gdźie się podźiáłá oná szátá droga Cesárzá Augustá z sczyrego złotá/ ná ktorey sztucznie y misternie / drogiemi kámieńmi był wyszyty firmáment niebieski? w proch to wszytko poszło.

Tákci

Táki wßelki człowiek ktory się ná świát rodźi / w proch się obroćić muśi / y stánie się pokármem robakom y wężom. Co vważáiąc Job ś. mowi: Jestem iáko co spruchniálego od stárośći / y iáko ßátá ktorą żrze mol / iáko y Dawid ś. wßytko to / powieda / zwiotßeie iák płaßcż pochodzony / y odmiánę weźmie / tyś nie odmieniony. Niech będźie kto chce ták mądrym iáko Sálomon / mocnym iáko Sámson / vrodźiwym iáko Absolon / bogátym iáko Kresus / ßczęśliwym iáko Alexánder / bá przećię kiedyż tedyż ćiáło iego iáko ßátá zwiotßeie / czemuż dokłada dáley Syrách w słowiech pomienionych / bo mowi od dawnego czásu to iest postánowiono: śmierćią vmrzeß / ktoremi słowy pogląda ná on wyrok Boży: Jeśli będźieß iadł z drzewá zákazánego / śmierćią vmrzeß. Zá tym dekretem Bożym po żáłosnym vpadku Rodźicow náßych / káżdemu z nas śmierć drogę zástępuie / ktora nie vpátruiąc czym kto iest? iákiey fámiliey? dostoieństw? dostátkow? godnośći? dźielnośći? &c. iedne po drugich vprząta y rowno z źiemią kłádźie. Nie ma żaden ná to przywileiu / áby od śmierći był wolny / czemu wßelkie ćiáło zwiotßeie / ná co wzgląd máiąc Dawid ś. powiedźiał: A ktoryż człowiek będźie żył / áby nie miał oglądáć śmierći? Jáko y Mistrz do Zydow: Postánowiono wßytkim ludźiom vmrzeć / á potym sąd. Syr. 10. 11. Iob. 13. ult Psal. 102. 27 Gen. 2. 17. Psal. 89. 49. Hebr. 9. 27.

2. Posterius à foliorum deiectione & generatione

Drugie podobieństwo bierze à foliorum generatione, & deiectione, od rodzenia y spádánia liśćia z drzew / bo mowi: Jáko ná drzewie liśćie źielone / iedno vpada á drugie rośćie / ták też y to co się z ćiáłá y ze krwie rodźi / iedno zchodźi á drugie opada. Widźie czásu Wiosny y Látá ná drzewie rodźi się liśćie / ktore niby suknią przyodźiewa źielono. W Jeśieni zás teraz o tym czáśie nie tylko ná drzewie żołknie / ále też gwałtem opada. Ták też y z ludźmi się ná świećie dźieie / iedni się rodzą drudzy vmieráią / iedni drugim vstępuią. Nárzekáią ná to ludźie mowiąc: Wßyscyśmy opádli iáko list z drzewá / kwitnie więc człowiek w młodośći iáko drzewo buyne źieleni się w czyrstwo- Isa. 64. 6.

śći /

ści iáko liſt ozdobny y pozorny/ iednym rázem przyidźie iáki wiátr gwałtowny/ to ieſt chorobá/ niemoc/ śmierć nákoniec/ zátrząśnie tym drzeweczkiem/ áż leći ku źiemi. Co

Iob. 14. 1. 2. vważáiąc Job ś. powiedźiał: Człowiek národzony z niewiáſty/ krotki czás żyiąc/ nápełniony ieſt rozmáitey nędze/ wyraſta on iáko kwiát/ ále bywa podćięty/ vćieka iáko

Pſal. 90. 3. ćień/ á nie oſtoi ſie. Poświádcza mu tego y Moyżeſz. Ty

Pſal. 103. 15. 16. powiádá/ pokruszyſz człowieká/ y mowiſz náwroććie ſie o Synowie ludzcy. Nuż y Dawid ś. czáſy człowiecze ſą iáko źiołko y iáko kwiát polny/ ktory kwitnie/ ábowiem gdy nań wiátr powienie tedy go iuż niemáſz/ áni znáć kedy było mieyſce iego. Niedármoć ono Bog woła

Iſa. 40. 6. ná Proroká: Wołay Izáiaſzu/ ozwie ſie/ Pánie coż mam wołáć? wołay żeć wſzelkie ćiáło ieſt śiánem/ á wſzytká zacność iego ieſt iáko kwiát polny. Jednák tá rozność ieſt miedzy ſzátą y liśćiem/ á miedzy człowiekiem: Bo ſzátá gdy ſie zſtárzeie ginie/ liſt gdy z drzewá opádnie niſzczeie. Człowiek záś iáko względem ćiáłá/ ták y względem duſze

Syr. 10. 11. nie ginie. Co ſie dotycze ćiáła to ácz vmrze y od robakow w źiemi roztoczone będźie/ ále w on dźień oſtáteczny iáko

Pſal. 92. 14. pálmá zákwitnie/ gdy ie wzbudźi Chriſtus Jezus głoſem

Ioh. 5. 25. ſwym ożywiáiącym/ y dla tego ono mowi ſam Bog. Oſſa

Iſa. 66. 14. veſtra ſicut herba germinabunt, to ieſt kośći wáſze rozczerſtwieią iáko źiołá. Cieſząc ſie tym kiedyś Job ś. rzekł:

Iob. 19. 25. 26. 27. Scio quod redemptor meus vivit, Wiem/ powieda/ że odkupićiel moy żywie/ á w oſtátni czás okaże ſie z nocą ſwoią nád prochem moim/ y choćiaż ſkorá moiá y to ćiáło zgryźione będźie/ iednák ia przećię w ćiele moim oglądam Bogá/ ktorego ia ſam oglądam y oczy moie nań pátrzyć będą/ á nie inny.

Sap. 4. 7. Duſzá záśię/ iże człowieká ſpráwiedliwego doſtawa ſię

Sap. 3. 1. do odpoczynku wiecznego/ do ręki Bożey/ gdźie ſię iey nie tknie żadna męká śmierći/ do compániey wiernych y wybránych Bożych; o czym oto w ſłowiech przeczytánych iáſne świádectwo maćie/ w ktorych iákośćie ſłyſzeli ieden

z Seniorow vkazał wielką gromádę dusz błogosłáwionych Janowi/y spytał go: Ci co zacz są? y skąd przyszli? odpowie Jan ś. Pánie ty wiesz. Cić to/powiáda/ są ktorzy przyszli z vtrapienia wielkiego y omyli száty swoie/ y pobielili ie we krwi Báránkowey. A przetoż stoią przed stolcem Bożym y służą mu we dnie y w nocy w Kośćiele iego ꝛc. W ktorych to słowiech widzimy Iucundissimum Senioris cum Iohanne colloquium, vćieszną bárzo rozmowę Seniora z Janem ś. ktorą to rozmowę ná ten czás przed się wziąwszy láskom wászym z niey pociechy osobliwe y náuki zbáwienne podam. Jezu Pánie nász miłośćiwy oświeć sercá násze Duchem swoim ś. ábyśmy się dźiś tą rozmową świętą vćieszywszy wszytkie tribulatie wtey śmiertelnośći skromnie znieść/ á potym wieczney rádośći w niebie dostąpić mogli. Amen.

Votum.

DE IPSO MEMBRO:

Tedy mi rzekł ieden z Stárszych/ći ktorzy są obleczeni w száty białe/ co zacz są? y skąd przyszli? á iam mu odpowiedźiał: Pánie ty wiesz/y powiedźiał mi: Cić są ktorzy przyszli z vćisku wielkiego ꝛc. W tych słowiech maćie rozmowę dwu wielkich Pátryárchow y osob/ ktorzy rozmawiáią z sobą o poważnych y známienitych rzeczách. Nádstawćież proszę z pilnośćią vchá boć tu będźie czego słucháć. Tá rozmowá należy we trzech rzeczách. Naprzod in gemina Senioris quæstione, w dwoistym Seniorá pytániu. Potym in modesta Iohannis responsione, w skromney Janá ś. odpowiedźi. Trzecia in perspicua Senioris declaratione & informatione, w iásney declárácyey Seniorowey. Pierwszy tedy punkt zámyka w sobie te słowá. Tedy mi rzekł ieden z stárszych / ći ktorzy są obleczeni w száty białe co zacz są? y skąd przyszli? Coby to był zá Senior/ktory się tu wdáie w rozmowę z Janem ś. nie mogą się ná to zgodźić Oycowie śś. Lyra rozumie być tego Seniora Piotrem ś. y gáni tych zdánie/ktorzy go być rozumieli Sylvestrem. Drudzy zás powiádáli że był ieden ábo z Pá- 1.

Winckelmannus in Comment. super Apoc. fol. 186.

triárchow ábo z Prorokow świętych iáko Winckelmannus. Niektorzy záś domyśláli się że to miał być Christus iáko Hieronim S. Alphonsus Conr. wspomina że ten Senior był Duch ś.

Alph. Conr in comm. sup. Apoc. fol. 157.

Pyta się tedy Janá ś. o dwie rzeczy. Naprzod ći co zácz są? Násláduie pospolitego zwyczáiu miedzy ludźmi/ktorzy więc zwykli się pytáć czym kto iest? co zacz? iákiey fámiliey? iákiego herbu? Potym pyta skąd przyszli? z ktorego mieyscá? ábo z ktorey kráiny? A pyta Janá nie żeby się czego od niego náuczyć miał/gdyż Duchowi ś. wszytkie rzeczy są

1. Cor. 2. 10.

dobrze wiádome/iáko o nim powiedźiał Páweł ś. Bog to nam obiáwił przez Duchá ś. ábowiemći Duch wszytkich rzeczy się wywiáduie / też y głębokośći Bożych / ále pyta dla tego áby wziął occasią z odpowiedźi iego iákoby go w tym informował o czym nie wiedźiał. Bo iáko Praeceptor w szkole pyta discipula y zaczká o rozmáite rzeczy / nie dla tego żeby tego wiedźieć nie miał / o co pyta / ábo żeby się czego od niego miał náuczyć/ ále żeby go sam náuczył / ták y tu ten Senior z Janem ś. sobie postępuie.

A tu widźićie iáko Duch ś. bárzo iest ochotny/áby vczył ludźi zbáwiennych rzeczy. O day Boże ábyśmy się mu nie sprzećiwiáli / iáko kiedyś oni niewierni Żydźi ná ktore ś.

Act 7.51.

Szczepan nárzekáiąc mowi: O ludźie twárdey kárczyce y nie obrzezánego sercá y vszu / wy się záwsze sprzećiwiaćie Duchowi ś. etc. Dał tu ten Senior náukę / naprzod

1.

sługom Bożym/áby się oni z pilnośćią pytáli słuchaczow swoich / iáko postępuią w Krześćiáństwie swoim / á ieśli w czym bładzą/ máią ich informowáć y ná gośćiniec prawdźiwy náwodźić. Vpomina ich do tego Páweł ś. Jeśliby był vwiedźion człowiek w iáki vpadek / wy duchowni/

Gal. 6. 1. 2.

náprawuyćie tákiego człowieká duchem ćichośći / obaczáiąc sámego śiebie ábyś y ty nie był kuszon. Jedni drugich brzemioná nośćie / á ták wypełnićie zakon Christusow. Potym máią też tu z tego Seniora náukę Rodźicy

2.

Krześćiáńscy / áby oni dźiatki y czeladkę swoię często exa-

mino-

minowali, y onych o zbáwienne rzeczy pytáli/ máią o tym roskazánie: Ty słowá ktore ia dźiś tobie roskázuię będą w sercu twoim/ y będźiesz ie często przypominał synom swoim/ y opowiedał w domu twym/ ꝛc. Trzećia/ máią bráć náukę z tego Seniora Præceptorowie Szkolni/ áby záwsze discipulow swych pytáli y z pilnośćią ie ex sacris examinowali, áby záraz á teneris y z młodośći postępowáli w boiáźni Bożey/ ktora iest początkiem mądrośći/ á żeby noszac iárzmo Páńskie ná stworzyćielá swego czásu młodośći swoiey pámiętáli. A toć iuż pierwsza. Deu. 6.6.7. 3. Syr. 1.16. Thr. 3.27. Eccl. 12.1.

II. Druga/ słuchaymyż odpowiedźi Janá ś. iáko ná one pytánia Seniorowi odpowiáda: Pánie ty wiesz. O skromna odpowiedźi! poszedł coś Jan ś. ná Jeremiaszá Proroká/ ktory kiedyś rzekł do Bogá: A, a, a, Domine Deus ecce nescio loqui. Ták y tu Jan ś. iákoby żaczek nieumieiętny mowi: Ty wiesz Pánie/ q. d. Ach Pánie moy prostakem ia w tey mierze/ niewiem co ná to odpowiedźieć/ náuczże mię ty rad ćię będę słuchał/ mow Pánie ziednałeś sobie v mnie wielkie pomilczenie. Dał wam słuchacze moi náukę Jan ś. ábyśćie wy nie tylko z pilnośćią słowá Bożego/ ktore wam Duch ś. przez sługi Boże diktuie słucháli/ ále się go też ochotnie vczyli. Ná was ono woła Duch ś. przez Dawidá ś. Słuchayćież mię dźiáteczki/ á ia was náucżę/ y boiáźni was Páńskiey predźiuchno wyćwiczę. Tákim był pilnym żaczkiem Dawid ś. ktory nádstáwiáiąc vchá z pilnośćią słuchał: Audiam quid loquatur in me Dominus. Będę słuchał co będźie we mnie Pan mowił/ á ná nas wszytkich woła: Dźiś gdy głos Páński vsłyszyćie nie zátwárdzayćie serc wászych. Zálecáią dźieie Apost. onego Ochmistrzá Krolowey Kándáces ktory czytáiąc Jzáiaszá Proroká/ ktorego sobie bez wątpienia był kupił w Jeruzalem/ nie mogł tego poiąć y zrozumieć co czytał/ nádiedźie Philippá Diákoná/ ktorego vśilnie prośił/ áby ono pismo ś. wyłożył/ támże słucháiąc onego wykłádu y kazánia z pilnośćią/ vważał ie nabożnie w sercu swoim. A zwłaIere. 1.6. Matt. 10. 20 Psal. 34. 11. psal. 85. 8. Psal. 95. 8. Act. 8. 34.

ßczá wy dziatki nie wstydayćie śię tego vczyć czego nie vmiećie/ ábo nie rozumiećie.

Non pudor est nil scire, sed est nil discere velle.

Niemász wstydu żadnego, vczyć śie mlodemu,
Lecz iest wstyd nieuczyć śie dźiećiećiu krnąbrnemu.

Oto y Jan ś. nie wstydźi śię przed tym Seniorem wyznáć prostoty swoiey / á vczyć śię zbáwiennych rzeczy od niego/ y dla tego mowi: Pánie ty wieß. W tych slowiech wy-
1. rázil y pokazal dwie rzeczy. Naprzod / erga Seniorem reuerentiam, á to tym slowkiem Pánie/ godzien iest záwße tego tytulu Duch ś. ktorego y my Iehova y Pánem vznáwáć y wyznáwáć mamy. O nim ono powiedźial Pá-
1.Cor.12.4.5. wel ś. Acżći są rozności dárow/ ále Duch tenże / y rozności pesslug/ ále Pan tenże/ etc. Náuczyl tu Jan ś. przykládem swoim: Naprzod sluchácze/ w iákim oni poßánowániu máią mieć Seniory swoie/ to iest slugi Boże/ ktorzy ich zbáwiennych rzeczy vczą/ zwlaßcżá w wielkiey vczćiwośći/
1.Thes.5.12 do tego ich wiedźie Páwel ś. gdy mowi: Prośimy was Bráćia/ ábyśćie poznawáli ty/ ktorzy prácuią miedzy wá-mi/ y ktorzy są przelożonemi wáßemi w Pánu/ y nápomi-
1.Tim.5.17 náią was. Item, Stárße ktorzy śię dobrze w vrzędźie swoim spráwuią / niechay máią godnemi dwoiákiey czći/ á zwlaßcżá ty ktorzy prácuią w slowie y náuce. Wtore powtore dal náukę dźiatkom / áby one wßeláką vczćiwość
Exo.20.12. stárßym wyrzodzáli: Bo sam Bog powiedźial: czći Oycá twego/ y Mátkę twoię/ etc.
2. Druga/ wyrázil też tu y pokazal Jan ś. in mysteriis modestiam, skromność w táiemnicách/ bo nie mogąc tego poiąć rozumem swoim/ o co go pytano/ nie pyta śię ćiekawie/ ále mowi: Ty wieß. Nam ku náuce/ ábyśmy nie byli pierzchliwemi w bádániu táiemnic/ do ktorych bláhy rozum náß pewnie w tey śmiertelnośći/ nie ogárnie/ widźimyć co śię z tákimi dźieie/ ktorzy z rozumem swym bystrym bárzo gleboko zábrnęli w blędy/ tákże ich trudno
Prou.25.28 cofnąć/ nie pomnią tákowi ná one slowá: Scrutator ma-

iestatis,

iestatis, opprimetur à gloria. Bádacz Máiestatu bedźie potłumion od chwały.

Juz potrzećie słuchaymy deklárácyey onego Seniorá/ ktory widząc chotę w Janie ku náuce informuie go/ y mowi: A niewieß Janie/ co to zacz są? y skąd przyßli? słuchayże dam ći ia tobie o tym dostáteczną spráwę: Ci są ktorzy przyßli z wielkiego vtrapienia/ y omyli ßáty swoie we krwi Báránkowey/ y pobielili ie/ á dla tegoż stoią przed Thronem Bożym/ y służą mu we dnie y w nocy w Kośćiele iego/ etc. O słowá poważne! do ktorych wykłádu potrzebáby mi godźiny y drugiey/ átoli ia czásowi się accomoduiąc/ iáko nakroćey summowánie ie przebieżę. W tych słowiech wyráźił nam dwie rzeczy Senior/ naprzod conditionem piorum in his terris ærumnosam, miserny y opłákány stan wiernych Páńskich tu ná źiemi. Potym/ conditionem sanctorum in cœlis gloriosam, kondicią świętych w niebie chwalebną. Kondicia pierwßa pokázuie we dwu rzeczách/ naprzod in magna tribulatione, w wielkim vtrapieniu/ potym in clara purificatione, w iásnym oczyśćieniu/ o trybulátiey/ ktorey tu ná tym świećie wierni Páńscy podlegáią/ ták mowi Senior: Ci są ktorzy przyßli de tribulatione magna. Weyźrie iákie ßczęśćie máią Krześćiánie prawdźiwi w tey śmiertelnośći/ krzyż/ vtrapienie/ vćisk/ prześládowánie/ etc. Co iż ták iest (iákoż ták á nie ináczey) pokaże to/ Naprzod sacræ scripturæ dictis, potym exemplis.

III. 1. Conditio ærumnosa, a in magna tribulatione

Naprzod pełno iest świádectw w Piśmie ś. o ćięßkim vtrapieniu wybránych Bożych. Dawid ś. powiedźiał o tym/ Wiele ćie ma nießczęśćia spráwiedliwy/ o záprawdę wiele. Otyskuią y skárżą ná to sámiż wierni Páńscy: Pánie dla ćiebie bywamy ná káżdy dźień zábiiáni/ y máią nas iáko owce ná rzeź zgotowáne. Item. Cibabis nos pane lachrymarum. Nákarmiß nas chlebem łez. Niedármoć Job ś. Żywot náß przyrownywa do boiu/ Militia est vita hominis super terram; Żołnierska iest żywot ludzki

1. Dicta. Psal. 34. 20 — Psal. 44. 23. — Psal. 80. 6. — Iob. 7. 1.

Iob.14.1. ná ziemi. Item/ Człowiek národzony z Niewiásty krotki
czás żyiąc/ nápełniony iest wielkiey nędze. Vważáiąc też
to v śiebie Moyżesz powiedźiał nie bez serdecznego effektu.
Psal 90. 10. Czás żywotá nászego iest śiedmdźieśiąt lat/ ábo naywięcey
ośmdźieśiąt/ á naylepszy czás ich boleść y nędzá. Nuż y
Syr. 40. 1. 3. 4. Syrách: Wielka nędzá/ mowi/ náznáczona iest káżdemu
człowiekowi/ y ćiężkie iárzmo potomkom Adámowym/ od
tego dniá ktorego wyszli z żywotá mátki swey/ áż do tego
czásu/ ktorego sie wrocą do ziemie/ ktora iest mátką wszy-
tkich nas. Począwszy od tego/ ktory śiedźi ná stolicy z wiel-
możnośćią/ áż do tego/ ktory poniżony vśiadł ná ziemi w
prochu. Tákże y od tego ktory sie obłoczy w Szárłat/ y
nośi koronę/ áż do tego ktory sie obłoczy w gruby párt.
Jest też o tym świádectw dosyć w nowym Testámenćie.
Matt. 10. 22. Pan Jezus mowi do wiernych swoich. Będźiećie w nie-
nawiśći v wszytkich dla imieniá mego. A v Janá świę-
Ioh 15. 19. tego: Byśćie byli z świátá/ świát by miłował to co iest
iego/ ále iż nie iesteśćie z świátá/ bom ia was wybrał z
Ioh. 16. ult. świátá/ otoż was świát ma w nienawiśći. Item, In
mundo pressuram habebitis. Páweł ś. doznawszy te-
2. Cor. 11. 23 &c. go sam ná sobie powiedźiał: Przez wiele vtrapienia po-
Act. 14 22. trzebá nam wniść do krolestwá Bożego. A do Thymo-
2. Tim. 3. 12 teuszá: Wszyscy/ powieda/ ktorzykolwiek chcą żyć pobo-
żnie w Christuśie Jezuśie/ prześládowánie ćierpieć muszą.
1. Pet. 1. 6. Nuż y Piotr ś. W ktorey rzeczy ráduyćie sie teraz máluczko
zásmuceni/ rozmáitymi pokusámi/ ieśli potrzebá iest/ etc.
2. EXEMPLA. Podźmyż znowu do Przykłádow/ z ktorych wybaczy-
ćie/ że od początku świátá áż do czásu ninieyszego wierni
Gen 4. 8. Páńscy wielkiey tribuláciey podlegáli: Ablá spráwied-
Gen 6. 12. liwego Cain okrutnie zámordował. Noe przed poto-
2. Pet. 2. 5 pem wiele złego vćierpiał od onych zbrodniow/ ktorych
Gen. 21. 9. Gal. 4. 29. od grzechow odwodźił. Izáaká Izmáel prześládował.
Gen. 27. 43. Co vćierpiał Jákob Pátryárchá od Brátá swego Ezau/
Gen. 32. 1. wiećie/ nie raz przed nim z gárdłem vćiekáć muśiał. Więc
páśąc owce v Lábána y wysługuiąc mu sie wielkim nie-

wczásom

niewczásom podlegał/ iáko się to z oney iego żáłosney querimoniey pokázuie: die noctuq; æstu vrgebar & gelu, Gen. 31. 40.
fugiebatq; somnus ab oculis meis. We dnie ćierpiałem vpalenie słoneczne/á w nocy mroz / y nie postawał sen ná oczách moich. Iż zámilczę onych iego też gorzkich/ ktore Gen. 37. 33. 34.
wylewał nád skrwáwioną sukmáną syná swego Iozephá: y dla tego stoiąc kiedyś przed Pháráonem / pytáiącym się wieleby lat miał/ odpowiedźiał: Dni pielgrzymowánia Gen 47. 9.
mego iest sto y trzydźieśći lat/ sed parui & mali, krotkie y złe/ y nie przetrwałem lat Oycow moich/ ktore oni przeżyli ná świećie. Moyżesz ázaż też nie miał zá swe? Nie raz przećiwko iemu powstawáli Synowie Izráelscy ná pu- Num. 11. 11.
szczy/ y dla tego się ono vskarża przed Bogiem: Cur afflixisti seruum tuum, Y czemuś włożył táki ćiężar ná mię tego wszytkiego ludu? A o Prorokách śś. co rzekę? y ćić ćierpieli trybulácie wielkie. Co rozumiećie iáko to muśiáło boleć Sámuelá Proroká/ gdy go stárszy w Izráelu dla stárośći z vrzędu degradowáli? Eliasz izali nie 1. Sam. 8. 5.
wiele muśiał ćierpieć od Achábá y od oney iádowitey pśicy Iezábele? tákże też obrzydźiwszy sobie ten świát mowi: Sufficit mihi Domine, tolle animam meam: to 1. Reg. 19. 4.
iest / Iużem syt tego żywotá / Pánie weźmi duszę moię. Micheasz Prorok odniosł ćięszki policzek od onego Sedechiaszá niezbożnego. Iż nie wspomnię Elizeuszá/ Isáiaszá/ Ieremiaszá/ Dánielá / y inszych / ktorzy przyszli do niebá z wielkiego vtrapienia. 1. Reg. 22. 24.

A dopieroż wiec pod nowym Przymierzem skosztowáli tego vtrapienia y vćisku wierni Páńscy pocżąwszy od Szczepaná ś. Męczenniká/ ktorym rozmáite męki zádawano/ iedne ná krzyżách wieszano/ drugie śćinano/ trzećie z skory żywo odźierano/ czwarte kámionowano / wylicza te męki ich Mistrz do Zydow. Vkámionowáni są/ przećieráni są/ doświádczeni są/ mieczem zábići polegli/ etc. Ná- Act. 7. 59.
słopáli się ich niewinney krwie oni Neronowie/ Traiánowie/ Antoninowie/ Seuerusowie/ Máximinowie/ Deciu- Heb. 11. 37.

sowie/ Válerianowie/ Dioclecianowie/ Juliánowie/ Válensowie/ etc. Ná ten czás gdy ći okrutnicy brodźili we krwi Męczenickiey/ wierni y wybráni Páńscy nárzekáli z
Psal. 79. 1. 2. 3. Dawidem ś. Pohańcy o Boże żywy/ woiuią twoy kray właściwy/ Kośćioł twoy zesromoćili/ miásto z gruntu wywroćili. Ná pował leżą po ziemi trupy sług twoich/ ktoremi karmi sie ptástwo brzydliwe / y bestiie drapieżliwe/ etc. Przeto ono dusze męczennikow pod Ołtarzem wołáią
Apoc 6. 10. o pomstę do Bogá: Pokiż Pánie ktoryś iest święty y prawdźiwy/ nie sądźisz y nie mśćisz sie krwie nászey nád tymi ktorzy mieszkáią ná ziemi? Alec y dźiś nie lepszego szczęśćia záżywáią wierni Páńscy / y prawdźiwe są one słowá:

Sanguine fundata est Ecclesia, sanguine cœpit,
Sanguine succrevit, sanguine finis erit.

We krwi fundowan Kośćioł, ma krwáwy początek,
Krwią rosł miedzy tyránny, krwią weźmie swoy sczątek.

A żebyśćie wiedźieli / co tu Senior przez to vtrapienie rozumie, słuchayćiesz/ dam wam o tym spráwę. To vtrapienie iest dwoiákie/ Pierwsze iest/ tribulatio interna, vtrapienie wewnętrzne/ á Drugie iest tribulatio externa, vtrapienie pozwierzchne/ owo duszę/ á to ćiáło trapi/ dręczy/ y męczy/ Ogárnął to oboie Páwel ś. Foris pugnæ,
2. Cor. 7. 5. intus pavores, zewnątrz bitwy / á wewnątrz stráchy.
1. Tribulatio interna. Pierwsze tedy vtrapienie iest wewnętrzne / bo ma wiele ná sie nieprzyiaćioł duszá. Pierwszy iest Szátan / ktory żąda wierne Páńskie trzebić iáko pszenicę ná przetáku / on
Luc. 22. 31. 1. Pet. 5. 8. iáko lew krąży szukáiąc kogoby pożárł/ Skárży ono nań
2. Cor. 12. 7. Páwel ś. gdy mowi: Dány mi iest ośćień w ćiáło moie/ ánioł szátan áby mie policzkował/ żebych nie był nád miárę wywyższon. Ciężkaż to tribulatia pokusy szátáńskie / nie ieden sie w nich zápoći/ świát zás pomaga szátánowi/
Psal. 35. 21. ktory nie tylko wierne Páńskie prześláduie / ále sie też ćieszy z nieszczęśćia ludźi vtrapionych/ iáko ono niezbożni mowią: Ehey/ ehey rádo ná to pátrzy oko násze / á sám Pan

Proro-

Prorokuiąc wiernym swoim o tym powiedział / Będziecie płákáć y nárzekáć/ á świát sie będzie weselił / Bolesnąć to duszy ćierpieć wiele/ á przytym słyszeć vszczypliwe vrągánia / śmierći sie zgołá rowna. Niechcećieli temu wierzyć / słuchayćież o tym Dawidá ś. mowiącego : Łzy moiá kármia/potráwy płácz wieczny/kiedy mie co raz pyta lud wszeteczny/ gdźie teraz on twoy nędzniku wygnány Bog záwolány. To człowiek słysząc vmiera nápoły / pomniąc ná on krzyk ludźi złych wesoły/ ⁊c. Azaż też y od ćiálá duszá nie ma zá swe? Woyná to domowa bellum intestinum, nie raz duszá z ćiálem poiedynkuie/ dáie nam o tym spráwę Páwel ś. Ćiálo pożądá przećiwko duchowi/ á duch przećiwko ćiálu / á ty rzeczy miedzy sobą przećiwne są/ ábyśćie nie czynili tego cobyśćie chćieli/ doznawał tego boiu Páwel lub odrodzony / y dla tego mowi : Widzę inszy Zakon w członkách moich odporny zakonowi vmysłu mego/ ktory mie czyni więzniem zakonowi grzechu/ktory iest w członkách moich/ ách mizernymći ia człowiek / ktoż mie wżdy wyswobodźi z tego ćiálá śmierći? Ioh. 16. 20. Psal. 42. 4. 5 Gal. 5. 17. Rom. 7. 23. 24.

Ale nie dosyć ná tey tribuláciey wewnętrzney / y ćiáłoć ma zá swe/gdyż ingressus noster flebilis, progressus debilis, egressus lamentabilis, iáko przodkowie náśzy mawiáli : Ingres ábo wstępek żywotá nászego iest płáczliwy/ bo narodźiwszy sie człowiek ná świát / pierwsza piosnká iego płácz. Primam vocem similem omnibus emisi plorans, Pierwszym głos podobny wszytkim wypuśćił płácząc. Iáko y Augustyn ś. o dźiećięćiu powiedźiał: Infantulus vix natus statim est propheta futuræ miseriæ, to iest/ niemowlątko ledwie sie ná świát narodźi/ záraz iest prorokiem przyszłey mizeriey/ á nie dźiw że płácze/ bo sie nie ná roskosz rodźi/ ále ná mizeria. Záczym y biedne kurczę celuie w tey mierze człowieká nędznego / ktore ledwie sie z iáiá wywáli/ nie tylko pierzem okryte/ ále záraz chodźi/ pożywienia sobie szuka/ á człowiek mizerny národźiwszy sie/ rády sobie dáć nie może/ y pewnie gdyby sie 2. Tribulatio externa. Ingressus vitæ flebilis. Sap. 7. 3. Augustinus

C oń im-

oń inszy nie stáráli zginącby w rychle nędznikowi. O mizeria nászá!

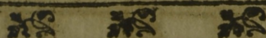
Progressus vitæ debilis. Wiec gdy ná wyższy stopień żywotá wstąpiemy / tám dopiero tribulatia, tám vćisk / tám vtrapienie / gromádą / kupámi / łásztámi / tysiącámi się ná nas wáli / bo ktoż wyliczy wszystkie kłopoty / fráſunki / nędze / mizerie / choroby / niemocy / ⁊c. ktorym podlegamy? Nieszczęście iedno po drugim idźie / mowi Prorok s. Ezech. 7. 5.

Egressus vitæ lamentabilis. A dopieroż wiec gdy z námi / iáko mowią / ná schyłku / gdy zgrzybiáła stárość przyidźie / o co dźiś żwierzyná / ná ten czás człowiek mizerny / bo oczy słábieią / przez okulary pátrzą / mowá / słuch vstáie / członki drżą / ręce y nogi powinności swey dosyć nie czynią / y dobrze ieden powiedźiał: Senectus ipsa morbus, á drugi / Bis pueri senes, dwoiáko są dźiećmi stárzy. Weyćie iákiemu vtrapieniu / ách niestetysz / podlegamy. Y dobrze nápisał Ecclesiastes: Melior est dies mortis die nativitatis, lepszy iest dźień śmierći nád dźień národzenia. Co y Pogan wiele bacząc / gdy się człowiek ná świát národźił / płákáli / gdy vmierał / weselili się drudzy / náturę nie mátką / ále mácochą názywáli / trzeći mawiáli / optimum est non nasci aut cito mori. Nalepiey się ná świát nie rodźić / ábo rychło vmrzeć. Solon mieszkánia ludzkie / lub to kosztowne / názwał domicilia humanarum miseriarum. A Plinius: Hominem si dixeris, omnes miserias dixeris; Jeśli chcesz o człowieku mowić / musisz záraz z nim wszytkie nędze wyráźić. Doznáłá tákich tribulatij y tá osobá zmárła tu ná tym świećie / y pewnie że ten głos iuż o nim brzmi w niebie / przyszedł de tribulatione magna. A toć z strony vtrapienia.

Cicero. Eccl. 7. 2. Thraces. Solon. Plinius.

b. In clara vestium purificatione. Potym wspomina też Senior purificatia, ábo oczyśćienie ábo omyćie szat: Omyli száty swoie y pobielili ie we krwi Báránkowey: Dźiwne słowá / ktorych nie physicè rozumieć trzebá / iákoby to właśnie krew Páńska dusz ludzkich dotykáć się miáłá / áby one záfárbowáłá y vskárłaćiłá / ále że od niey żużelicę y háńbę grzechu spędzą / iáko

mydło

mydło potężne/ ktore wszytkie mákuly / y plugástwá ociera/ y száty zbiela lubo sámo nie iest ták białe / więc iż ie białemi szátámi názywa/á nie czerwonemi/czyni to dla oney świetney chwały / ktora iest iásnośćią y świátłośćią duchowną/ białośći ráczey á nie czerwonośći podobna / przeto w oney Hymnie Te Deum laudamus, Kośćioł śpiewa/ Te martyrum candidatus laudat exercitus. Ciebie Boże iásny zastep ábo huffiec męczennikow chwali. Lecz y tá białość iest nákrapiána krwią Báránkowe. Jáko więc w Diámentach iásnych widywamy szkárlatne dno (halitum, animam zowią) bo to więc bywa przy tych zbytnych białośćiách/ iż oraz y czerwienieią/co się pokázuie y w onym przemienieniu Páńskim/ ktore Łukasz ś. wspomina. Do tego szátá biała znáczy zwyćięstwo / bo ták mowi pismo/ kto zwyćięży odźiány będźie w száty białe/ Iż zwyćiężyły one dusze błogosłáwione y przebiły się przez woyská nieprzyiaćielskie / otoż stoiąc pod chorągwią Hetmáná prawdźiwego Christusá Jezusá w obożie niebieskim/przyodźiane száta biała. Luc. 9. 29. Apoc. 3. 5

A tu słyszyćie że kto się chce do niebá dostáć/ muśi być pierwey w Czyścu/ gdyż munda mundis należą. A Jan święty w Obiáwieniu swoim powiedźiał / że do onego niebieskiego Jeruzalem nie wnidźie to co iest pokalánego. Coż to tedy zá Czyśćiec? czyli iáki iest po śmierći? ách nie nie/ inszy nam tu Jan ś. vkázuie / krew Báránkowa/ tá nas omywa tu ná tym świećie od wszytkich grzechow nászych / mam pismo po sobie / Mistrz do Żydow słowá o tym pámięći godne położył: Jákoż dáleko więcey krew Christusowá/ktory przez Duchá więcznego sámego śiebie ofiárował nienágánionym Bogu / oczyśći sumnienie wásze od martwych vczynkow ku służbie Bogu żywemu. Jan ś. Krew Jezusá Christusá Syná Bożego/oczyśćia nas od wszelkiego grzechu. Item, Dilexit nos & lavit à peccatis nostris in sanguine suo. Vmiłował nas y omył od grzechow nászych we krwi swoiey. Omywayćiesz się grzeszni- Czyśćiec Krześćiáński. Tit. 1. 15. Apo. 21. 27. Hebr. 9. 14 1. Ioh. 1. 7. Apoc. 1. 7.

cy w tey krwi Páńskiey. Lauamini, mundi estote, wola-
Isa. 1. 16. ná nas Izáiasz: Omyićie się/czystymi bądźcie. O błogo-
Matt. 5. 8. sláwieni czystego sercá / ábowiem oni oglądáią Bogá:
Apoc. 22. 14 Błogosłáwieni ktorzy omywáią száty swoie we krwi Bá-
ránkowey/ áby mieli moc ieść z drzewá żywotá. Oczy-
śćił się y ten Brát nász we krwi Báránkowey / y iuż pew-
nie stoi w szeregu onych candidatow niebieskich. To ie-
dná z strony condiciey vtrapionych.

2. Conditio in cælis gloriosa.
Druga/ wspomina też tu condicią chwalebną wier-
nych Páńskich w niebie / ktorą pokázuie w sześći rzeczách.
Naprzod/in iucunda Dei contemplatione, w vćiesznym
1. In iucunda Dei contēplatione.
Bogá widzeniu/ bo mowi/stoią przed Thronem Bożym/
ieśliż stoią/tedyć ná Bogá pátrzą. O iákie szczęśćie wier-
nych Páńskich/ ktorzy vstáwicznie Bogá widzą. Prá-
gnął kiedyś tego Moyżesz / áby był mogł Bogá widźieć.
Ostende mihi faciem tuam. Okaż mi/ powiáda/ oblicze
Exo. 33. 13. twoie. A wierni Páńscy wołáią ná Bogá. Ostende
Psal. 80. 4. nobis faciem tuam & salvi erimus. Okaż nam oblicze
twoie/á będźiemy zbáwieni. Iáko y Oblubienicá życzy so-
bie tego/áby mogłá pátrzyć ná oblicze Oblubieńcowe / O-
Can. 2. 14. stende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus me-
is. Okaż mi oblicze twoie/ niech zábrzmi głos twoy w v-
szách moich. Słucháiąc kiedyś Krolowa Sábá mądro-
1. Reg. 10. 8. śći Salomonowey/ nie mogłá się otrzymáć/ ále krzyknęłá
zálecáiąc Dworzány iego: Beati viri & beati servi tui.
Szczęśliwiszto są słudzy twoi / ktorzy záwsze stoiąc przed
tobą/słucháią mądrośći twoiey. Lecz dáleko więtsza szczę-
śliwość wiernych Páńskich / ktorzy przed Máiestatem
Krolá niebieskiego stoiąc nań pátrzáią / y mądrośći iego
Procopius. słucháią. Pisze Procopius o kráiach pułnocnych / gdźie
woz niebieski nád głowámi mieszkáńcow ich świeći / tám
dźień iest iáko pułroká / tákże y noc/ gdy się więc do nich
słońce wraca/tedy vbráwszy się w száty odświetne nado-
bnie/ wychodzą ná wysokie gory / żeby tym rychley mogli
słońce zoczyć/ ktore iáko skoro obaczą / tedy iedni drugim

blogosłáwią/y ßczęśćia winßuią/że słońce obaczyli/wielka tám ná ten czás rádość y wesele. Lecż mamli ią prawdę rzec / dáleko więtße wesele máią blogosłáwione duße y oni Niebiescy candidáći, pátrząc ná ono słońce spráwiedliwośći/ ktore chwałą swoią oświeca onę niebieską Jerozolimę/ co rozumiećie iákoż tám oni sobie blogosłáwić muszą? Ciesßył się tym kiedyś Dawid ś. ktory mowi: Oglądam oblicże twoie w spráwiedliwośći. Item: Jáko ná puszczy predkiemi psy ßczwána/strumieniá ßuka Láni zmordowána/ Ták mocny Boże moiá duszá licha / do ćiebie wzdycha. Ciebie żywego mocny Boże zdroiá/ vpracowána prágnie duszá moiá/ przyidźie wżdy ten czás że ią swą osobą stánę przed tobą. Wiec oni candidaci przy Bogu/oglądáią Anioły y Chory Niebieskie/ z czego wielką vćiechę mieć będą. Zálecáią wielmi Historycy náßy ono wesele známienite Krolá Polskiego Kázimierzá / Ná ktorym byli trzey Krolowie/ Węgierski Duński/y Cyprski/ y Książąt bárzo wiele Niemieckich/Sląskich/Mázowieckich/Grábiow y Pániąt co niemiárá/ był náwet y Cesarz Krześćiáński/ ktorego wßyscy mile od Krákowá potykáć wyiáchali. Wiec y wßytkie Processie z Duchowieństwem y z ludem pospolitym wyßły/ á trwał on wiazd áż do wieczorá/ był tám wßeláki dostátek potraw y napoiow koßtownych/ wolno było bráć káżdemu co chćiał / hoyne y wolne były stáćie dla koni / ꝛc. Co rozumiećie iáka tám muśiáłá być vćiechá/rádość y wesele/ pátrzyć nie tylko ná Máiestat Krolewski / ále też ná ták wielki rożnych stanow orßak/ áż sercá przyrastáło/ ále nic tá rádość przećiwko tey ktora máią y mieć będą wierni Páńscy w niebie/ bo tám nie tylko oglądáią Krolá wiecżney chwały. Videbunt Regem in decore suo, Vyżrzą Krolá w ozdobie iego/ ále też Anioły święte/ y wßytkie wybráne Boże / z ktorymi śpiewáć będą / Swięty/Swięty/Swięty/Pan Bog zastępow.

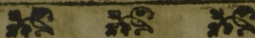
Mal. 4. 2.
Apo. 21. 23.
Psal. 17. ulti.
Psal. 42. 1. 2.
Isa. 33. 17.
Isa. 6. 3.

Druga / condicia chwalebna w niebie pokázuie on 2.

In indefessa administratione & laudatione.	Senior in indefessa administratione & laudatione, w vstáwiczney służbie y wychwalániu Bogá / bo tu mowi: służą mu w nocy y we dnie w Kośćiele iego. Tá służbá będźie wykonáwa od wiernych Páńskich ochotnie / bez wszelkiey teskliwośći / boć to będźie nawdźięcznieysza robotá Bogá chwalić / sine tædio laudabimus, mowi
Augustinus.	Augustyn ś. bez teskności chwalić będźiemy Bogá / O szczęśćie! O blogosłáwieństwo iezykiem niewysłowione!
Psal. 84. 5.	Wolno mi tu krzyknąć z Dawidem ś. Beati habitatores domus tuæ in secula seculorum laudabunt te. Blogosłáwieni mieszkáńcy domu twego ná wieki wieczne chwálić ćię będą. Trzy szczęśliwośći chcemyli też dostąpić /
Psal. 134. 1. 2.	chwalmyż tu w Kośćiele boiuiącym Bogá. Chwalćie go słudzy Páńscy, ktorzy stoićie w domu Páńskim w śieniách domu Bogá nászego / bo kto go tu chwali / ten też pewnie chwalić go będźie w Kośćiele onym Tryumphuiącym.
3. In grata Dei cohabitatione.	Trzećia / to szczęśćie y chwałá wiernych Páńskich należy też in grata Dei cohabitatione, w wdźięcznym pomieszkániu z Bogiem / bo mowi: A ten ktory śiedźi ná
Matt. 17. 4.	stolcu / będźie mieszkał z nimi / o iákie szczęśćie mieszkáć z Bogiem / ná ten czás rzeczemy: Domine bonum est nobis hîc esse. Pánie dobrze nam tu być. Ná to szczęśćie o-
1. Thes. 4. 17	glądáiąc śie Páweł ś. mowi: záwsze z Pánem będźiemy. Nie może śie wysłáwić tego blogosłáwieństwá Bernhar.
Bernhardus	ś. słuchayćie słow iego: Vbi est summum bonum ibi & summa felicitas, summa iucunditas, vera libertas, perfecta charitas, æterna securitas, secura æternitas. Gdźie iest / powiáda / naywyższe dobro / tám też iest naywyższe szczęśćie / naywyższa vćiechá / prawdźiwa wolność doskonáła miłość / wieczne bespieczeństwo / bespieczna wieczność.
4. In omnimoda famis & sitis ablatione.	Czwarta / należy też stan szczęśliwośći niebieskiey in omnimoda famis & sitis ablatione, w odięćiu głodu y prágnienia / bo mowi: Nie będą dáley łáknąć / áni będą więcey prágnąć / ábowiem Báránek / ktory iest w po-

śrzod

śrzod ſtolcá/ bedźie ie páśł/ y poprowádźi ie do żywych źrzodeł wod. O vćieſzne słowá. Tu ná tym świećie nie raz mowimy: co bedźiemy ieść? co bedźiemy pić? Wiele ich ieſt ktorzy z onym Lázárzem głodu ſie náćierpią / lecż tám tego nie bedźie: Satiabor cum apparuerit gloria tua Domine. Bede náſycony / mowi Dawid ś. gdy ſie okaże chwałá twoiá miły Pánie. Ná ten cżás páść nas bedźie Báránek ná páſtwiſkách wybornych / y poprowádźi nas do wod ćichych/ y dla tego ono ćieſząc wierne ſwoie mowi: In paſcuis vberrimis paſcam oves meas. Ná páſtwiſkách obfitych bede páśł owce moie / á ná gorách wyſokich Izráelſkich mieſzkánie ich bedźie/ etc. A v Izáiaſzá/ Oto / powiáda / ſłudzy moi beda ieść/ á wy łáknąć bedźiećie/ oto ſłudzy moi beda pić/ á wy prágnąć bedźiećie. Toć to ieſt co powiedźiał Pan Jezus: Błogosłáwieni/ ktorzy łákną y prágną ſpráwiedliwośći: Abowiem oni náſyceni beda. Victori dabo edere de ligno vitæ, quæ eſt in medio paradiſi. Zwyćiężcy dam ieść z drzewá / ktore ſtoi w pośrzod Ráiu. Wiec nie raz tu prágniemy z oną ſłużebnicą Abrahámową Agár / y z Sámſonem / ále tám da Pan Bog nie vznamy tego / nápoi nas Chriſtus Pan wodą żywotá/ y dla tego ono powiedźiał Dawid ś. o wiernych Páńſkich: Beda náſyceni z obfitośći domu twego/ á rzeki roſkoſzy twoiey daſz im pić/ ábowiem v ćiebie ieſt źrzodło żywotá.

Matt. 6. 31. Luc. 16. 21. Pſal 17. ult. Pſal 23. 1. 2. Ezech. 34. 14. Iſa. 65. 13. Matt. 5. 6. Apoc. 2. 7. Gen 21. 15. Iudic 15. 18 Ioh. 4 10. Pſal. 36. 9. 10.

Piąta/ in ſecura obumbratione, w beſpiecżney záſłonie/ bo mowi: Nie vderzy ná nie słońce áni żadna gorącość. Nie raz ſie tu w pracy zápoćimy z onemi robotnikámi w winnicy/ teſkno nas wiec w gorącośći/ vćiekamy do chłodnikow z Jonaſzem/ á dopieroż wiec cżáſu pokus/ poćić ſie muśi cżłowiek / ále tám nam iuż to nie záwádźi. Cżemu? Pan ieſt záſłoną twoią ſtoiąc po práwey rece twey. Nie vderzy ná ćie Słońce przez dźień/ áni Mieśiąc w nocy/ iáko też o tym nadobnie mowi Jſáiaſz: Pan bedźie záſłoną we dnie od vpalenia/ á zákryćiem y vćiecżką

5. In ſecura obumbratione. Matt. 20. 12 Ion. 4. 5. Pſal. 121. 5. 6 Iſa. 4. ulti

przed

Isa. 32. 18. przed wichrem y dżdżem. Item, Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Bedźie śiedźiał lud moy w pięknosci pokoiu.

6. In optata lachrymarum abstersione, & svavi consolatione. Náostátek/ należy też tá ßczęśliwość wieczna/ in optata lachrymarum abstersione, & suaui consolatione, w pożądánym łez otárćiu/ ábo w słodkiey poćiesze/ bo mowi: Kotrze Bog wßelką łzę z oczu ich. Tu śię częstokroć nápłácza wierni Páńscy / bo im o tym prognostykował sam Pan: Bedźiećie/powiáda płákáć y nárzekáć/ á nie dźiw: bo tu mießkamy in valle lachrymarum, lecz tám iuż nie bedźie płáczu/ tylko wesele wieczne/ ktorzy tu śiali ze łzámi/ z rádośćią żąć bedą / ktorzy chodzą z płáczem niosąc naśienie/ tedy przyßedßy z rádośćią znoßą snopy swoie/ y dla tego ono Bog mowi do wybránych swoich: Jáko ten ktorego ćießy mátká iego / ták ia też was ćießyć bede/ á bedźiećie poćießeni w Jeruzalem. A Pan Jezus: Błogosłáwieni/powiáda/ ktorzy płácżą / ábowiem bedą poćießeni. Tám záśpiewamy z weselem: Vżyłeś zwytkiey litośći/ obroćiłeś płácz w rádośći/ zdiąłeś zemnie wor żáłobny/ á włożyłeś płaßcz ozdobny. Już tám zábaczymy przeßłey mizeryey. O dźiwny frymárku! o pożądána odmiáno! zá płácz wesele/ zá żálość rádość/ zá praca odpocznienie/ zá śmierć żywot. Bernhard, ś. mowi o tym: Bona mors iusti, bona propter requiem, melior propter novitatem, optima propter securitatem. Dobra iest śmierć spráwiedliwego / dobra dla odpocznienia / lepßa dla odnowienia/ nalepßa dla bespieczeństwá. Y tenże: Preciosa mors sanctorum, preciosa sanè tanquam finis laborum, tanquam victoriæ consumatio, tanquam vitæ ianua, & perfectæ securitatis ingressus. to iest/ Droga iest śmierć świetych/ droga záprawde/ iáko koniec prac/ iáko zwyćiestwá skończenie / iáko żywotá wrotá y doskonálego bespieczeństwá weßćie. Augustyn ś. tákże nadobnie o tym nápisał: Iusti veniunt ex labore in requiem, ex fide in spem, ex peregrinatione in mansionem.

Marginal references: Ioh. 16. 20. — Psal. 84. 6. — Psa. 126. 5. 6 — Isa. 66. 13. — Matt. 5. 4. — Psal. 30. 14 — Isa. 65. 16. — Bernhardus — Augustinus.

nem. Spráwiedliwi przychodzą z prac do odpocznienia/ z wiáry do nádźieie / z pielgrzymstwá do mieszkánia. Cyprianus. Mors piorum finis est malorum, Smierć pobożnych ludźi iest dokończeniem złych rzeczy. A ták ieśli też tu co ćierpimy/ćieszmyż się onemi rádośćiámi wiecznemi gdźie Bog otrze wszelką łzę z oczu wiernych swoich. Ćieszmy się y tym że te łzy / ktore w tym vtrapieniu wylewamy z oczu/ nie giną/ ále ie Bog zbiera w wiádro swoie. Mowmyż tedy z Jobem s. Po wszytkie dni żywotá mego czekam áż przyidźie odmiáná moiá. Y z Páwlem s. Rozumiem iż nie są rowne vtrapienia wieku tego do oney chwały/ktora się obiáwi w nas. Item, Bárzo krotki y lekki vćisk nász zacnie y známienićie spráwuie nam wiekuistą wagę chwały. Mowże teraz Izáiaszu / mow y ty Páwle święty z nim: Czego oko nie widźiáło / vcho nie słyszáło/ w serce człowiecze nie wstąpiło / to Bog nágotowal tym ktorzy go miluią. Tych rádośći rácz nas domieśćić Christe Jezu przez mękę twoię/ Amen.

Cyprian.
Psal 58. 9.
Iob 14.14.
Rom.8.18.
2.Cor.4.17
Isa.64.4.
1.Cor.2.9.

PERSONALIA.

Oddáiemy oto teraz źiemi ćiáło zmárłe niegdy sławnego Páná Andrzeiá von Embden/ Mieszczániná y Kupcá w tym mieśćie zacnego. Ktorego niż do ćiemnego grobu wpuśćimy/godźi się nieco o nim przypomnieć.

Vrodźił się Szláchetny Pan Andrzey von Embden w Niderlándźie w mieśćie Antwerpiey/ z Rodźicow zacnych y pobożnych / ktorzy oddawszy y ofiárowawszy go Bogu przez Krzest s. wychowáli go w boiáźni Bożey/ prowádząc go do wszelákiey pobożnośći Krześćiáńskiey / według náuki Páwlá s. áby ták záraz z młodośći swoiey pámiętał ná Stworzyćielá swego nosząc ná sobie iárzmo Páńskie.

Potym/ iż był zá stárániem Rodźicow swych milych

Ingressus vitæ.
Ephes. 6. 4
Eccl 12. 1.
Thre.3.27.
Progressus vitæ.

do Ku-

do Kupiectwá ánimuß ſwoy ſkłonił / pożegnawßy ſię
z Oyczyzną ſwoią/ vdał ſię do Polſki/ y báwiąc ſię w Krá
kowie cżás niemáły / vocaciey ſwoiey pilnie poſtrzegał.
Aż ná koniec przybywßy tu do Wilná / y zá oſobliwą rádą
y zrządzeniem Bogá naywyżßego vpodobawßy ſobie tę
żáłoſną Wdowę/ w ſtan świety Małżeńſki wſtąpił / kto-
ra z ſierotámi ſwemi ćiáło iego grzebie / z ktorą mießká-
iąc lat 22. w zgodźie y miłośći Małżeńſkiey / ßeśćioro
dźiatek ſpłodźił.

Co ſię tycże záchowánia y poſtępkow iego vcżćiwych/
z tym ſię ią ßerzyć niechcę/ gdyż rozumiem że ták ſkom wá-
ßym poniekąd ſą dobrze wiádome. Był / ábowiem cżło-
wiekiem ßcżyrym/ ſpokoynym/ prawdę miłuiącym/ w áf-
fektćiech ſwych był ſkromny/ z káżdym żył w pokoiu/ z ſą-
śiády ſwymi zgody przyſtrzegał/ krzywdy nikomu nie cży-
nił/ ſumma ſummarum był verus Iſraëlita, in quo non
Ioh. 1. 47. erat dolus, był mężem ſumnienia dobrego.

O Nabożeńſtwie iego / ktore w Krześćiáńſtwie ná-
ßym rey wiedźie y przodkuie/ mowiąc : to ią mu świádec-
two dáć muſſę/ że ſię Páná Bogá bał/ w słowie iego ś.
ſię kochał/ ktorego z pilnośćią rad ſłuchał/ Nabożeńſtwá
nie omießkawał / w krzyżu był ćierpliwy / w modlitwách
nabożny/ w iáłmużnách hoyny. Prawdá że cżás niemá-
ły abſentował ſię od vżywánia Sákrámentu świętego /
niemáß cżego chwalić/ iákoż też wiele ſię tymi cżáſy táko-
wych znáyduie / ktorzy nie pomniąc ná on Vniuerſał y
Luc. 22. 19. Mándat Páńſki : Hoc facite in mei commemoratio-
nem. To cżyńćie ná pámiątkę moię. Sákrámentá świę-
te wzgárdzáią / więc pokutę świętą do oſtátniego termi-
nu odkłádáią/ kiedy dußá w gárdle / dopiero co wſkok po
Xiedzá / od niewoli kiedy głowá boli/ poſyłáią: nie po-
mnią záprawdę tákowi ná one słowá Syráchowe : Nie
omießkaway náwroćić ſię do Páná/ á nie odkładay dźień
Syr. 5. 8. 9. ode dniá. Bo gniew Páńſki wyrwie ſię nagle/ á gdy bę-
dźieß nabeſpiecżnieyßy/ przyidźie ná ćię p rażka y zginieß

w dźień

w dźień pomsty. Item, Nie odwlaczay polepszenia twego áż do śmierći/ bo powiedźiał Augustyn ś. Pœnitentia sera raro vera. Pokutá pozna z rzadká bywa prawdźiwa. Y tenże: Serò parantur remedia cum mortis imminent pericula. Nie wczás o pokućie myśliß Bráćie/ kiedyć sie w gebe wodá leie. Przeto mowił/ y on czás niemáły nie wyświádczał Krześćiáńſtwá ſwego vżywániem Sákrámentu ś. ále były obſtacula, ktore mu do tego drogę zágradzáły/ bo gdym go czáſu iednego z powinności y vrzedu ſwego Káznodźieyſkiego vpominał/ pytáiąc ſię o przyczynie/ wyliczył mi niemáło zaśćia z roznemi ludźmi/ y rzekł: kiedy to vprzątnę/ iákoż ſię ſpodźiewam w krotce temu koniec vczynić/ tedy ſię z Pánem Bogiem moim poiednam(formalia iego wſpominam) Ná com ia: Proceſſy poruczywßy Bogu y práwu w nabożeńſtwie ſwym poczuwáć ſię trzebá/ iákoż krotko potym w tey chorobie ſwoiey Sákráment ś. przyiął.

Syr. 18. 22.
August. lib. de diſcipli. Christiana.

NB.
Nie wſtydził ſię tego piſáć com mowił.

A iż mu Pan Bog w pracách iego hoynie błogosłáwił pomniał ná ono roſkazánie Páńſkie: Cżći Páná z bogactw twoich. Vdźielał z dobr ſwych ná chwałę Bożą/ dobrze czynił ſługam Bożym/ wſpomagał ludźie potrzebuiące. Vbogim Lázárzstom hoyną iáłmużnę dawał Wyświádcza tę ßczodrobliwość iego Szpital/ v świętego Piotrá przed miáſtem/ ktory ſumptem ſwym zbudował y nádał/ á to tym vmyſłem/ áby też tám y vboſtwo confeſsiey náßey ſkłonienie mieć mogło. Zwáli go tám vbodzy Oycem ſwoim/ y teraz mowią: Oćiec náß poległ: Vbogi náß Kośćioł częſto iáłmużną bogáto wſpomagał. Ludźiom potrzebnym ták Szláchćie/ iáko y pospolitemu człowiekowi rad ſłużył. Poddánym w dźierżáwách ſwoich krzywdy nie czynił.

Prou. 3. 9.

NB.

Zá ták hoyną ßczodrobliwość iego/ Bog mu zewßąd błogosłáwił/ á nie dźiw/ bo mowi piſmo: Fœneratur Domino qui miſeretur pauperis. Ten pożycza ábo ná lichwę dáie Pánu/ ktory ma wzgląd ná vboſtwo/ y weź-

Prou. 19. 17.

mie nagrodę od niego. Więc dał mu zá to oglądáć Bog potomstwo miłe/ dał miłość ludzką/ ktora się z tego szerokiego y wielkiego groná ludźi pokázuie/ dał záchowánie v Xiążąt y v wielkich Pánow/ dał mu przepędźić y przeżyć wiek niemáły/ żył ábowiem 55. lat.

Egressus. Już do ostátniego kresu żywotá iego przychodzę/ o ktorym powiedźiał Poëtá: Mors vltima linea rerum. Pan W. złożył go chorobą niebespieczną/ á chorobą táką/ ktorey snadź Medykowie zrozumieć y oney zábieżeć nie mogli. Záczym ode dniá do dniá czuiąc się być słábszym/ posłał sobie po Káznodźieię Niemieckiego/ przed ktorym wyznawáiąc Bogu grzechy swoie/ gorącemi łzámi one polewał/ do Bogá wołał y wzdychał/ áby się nie obchodźił z nim wedle spráwiedliwośći swoiey/ ále wedle swego nieogárnionego miłośierdźia/ćieszył się iedyną zasługą Zbáwićielá swoiego/ po confessiey nástąpiłá absolutia święta/ y vżywánie naświętszego Sákrámentu/ ktory on z wielką devotią przyiął.

W tey chorobie ćiężkiey/ o iákie on boleśći ćierpiał! nápátrzyliśmy się tego oczymá nászymi/ co on wszytko skromnie znosząc/ wołał z Augustynem świętym. Domine
Augustin. Iesu, hîc ure, hîc seca, ut in æternum parcas. Tu Pánie Jezu piecz/ tu mię śiecz/ żebyś ná wieki był miłośćiw.
1. Cor. 10. 13. O Pánie ktoryś iest wierny/ nie kłádź ná mię więcey/ iedno to cobym znieść mogł. A nie bacząc w chorobie oney popráwy/ przygotował się ná śmierć/ y wzgárdźiwszy ten
Luc. 2. świát y márnośći iego/ mowił z Symeonem: Już teraz puść sługę swego Pánie w pokoiu/ ábowiem oczy moie
Phil. 1. 23. oglądáły zbáwienie twoie. A z Páwłem ś. Prágnę być rozwiązan y być z Christusem bo to dáleko lepiey.

Gdym go ia częstokroć w tey chorobie iego náwiedzał/ y rozmawiał z nim o zbáwiennych rzeczách/ pytałem go/ widząc że iuż był śmiertelnym/ ieśliby też żáłował z tego świátá? odpowiedźiał mi: Námniey/ bo/ powiádá/
1. Ioh. 5. 19. świát w złośći iest położony/ świát iest obłudny/ niemász

ná nim

ná nim nic státecznego y trwálego/ nie słycháć też nic do-
brego. Tám sie do oney ziemie żywiacych kwápił/ do o- Psal. 142. 7.
ney Oyczyzny prawdziwey prágnął/ gdzie iest wesele bez
smutku/ rádość bez żálości/ pociechá bez płáczu/ odpocz-
nienie bez prace/ żywot bez śmierci. Pochwaliłem te ie-
go myśli nabożne/ y mowiłem często z nim one modlitwe
Augustyná ś. ktorą sam ná śmiertelney pościeli mawiał:
Boże moy vciecżko moiá/ ciebie prágnę/ do ciebie sie kwá-
pię/ nie wzgardzay/ nie opuszczay mię w tym wielkim mo-
im niebespieczeństwie położonego/ etc.

Przed śmiercią swoią trzy dni/ przy mnie obrociwszy
sie do Małżonki/ rzekł: Ach miła Zono/ iuż mi sie z tobą
przyidzie rozłączyć/ nie smućże sie z śmierci moiey/ boć wszy-
scy tą drogą iść musimy. Cieszże sie tym żeć Bog vbogich
Wdow iest opiekunem łáskáwym. Potym weyźrzawszy
ná Zięcie swoie y ná dziatki/ ktorzy w koło łożká stali/ rzekł
do nich. Już sie z wámi pożegnáć muszę moie miłe dzieci.
Przetoż proszę y vpominam was/ ábyście sie Páná Bogá
bali/ iemu wiernie służyli. Szánuyćie Pánią Mátkę swo-
ię/ mieyćie ią w vczćiwości/ w zgodzie z sobą żyćie/ wszák
żadney trudności nie będźiećie mieć po śmierci moiey/ wszy-
tkom porządnie rozpráwił/ będźieli to/ da wam Pan Bog
błogosłáwieństwo swe święte.

Y ták w Piątek przeszły z południá/ wzmogszy sie tym
więcey chorobá/ zdrowie ná nim wytárgowálá/ y pożeg-
náwszy sie z swymi/ spokoynie w Pánu zásnął.

Pełno po nim żalu y płáczu/ Płácze żálosna Małżon-
ká przyiaćielá swego wiernego. Płáczą Synowie y Cor-
ki Páná Oycá swego namilszego. Záluią słudzy Boży y
vbodzy Dobrodźieiá y Jálmużniká wielkiego. Záluią Po-
winni y Sąsiedźi/ sąsiádá swego szczyrego. A iest czego/
nie wiele teraz tákich ná świećie.

Trzebá smutnym poćiechy/ bo mowi sam Pan Bog/
Cieszćie lud moy/ ćieszćie lud moy. Acż vmárł ten Brát Isai. 40. 1.
nász miły/ ále vmárł spokoynie. Vmárł wedle ćiálá/ ále

wedle

wedle duſze żyie/ przećiſnał ſię z tego vtrapienia do onych rádośći wiecznych/ ktorych iuż pewnie záżywa / bo duſze
Sap. 3. ſpráwiedliwych ſą w ręce Bożey/ gdźie ſię ich nie dotyka żadna męká śmierći/ brzmią iuż o nim te ſłowá : Przyſzedł z vtrapienia wielkiego. Vmárł/ ále záśię zmartwych
Ioh.5.25. powſtánie w on dźień oſtáteczny. Co iż ták ieſt vtulmyż ſię/ otrzymy łzy płynące z oczu/ nie zayżrzymy mu tego ſzczęśćia/ ktore iuż ma w Pánu.

A wy pozoſtáłe dźiatki/ pátrząc ná ćiáło zmárłe Páná Oycá ſwego/ do ćiemnego grobu wſtępuiące / mieyćie záwżdy one ſpráwy/ święte cnoty/ pobożne záchowánie iego przed oczymá ſwymi. Páná Bogá ſię boyćie / v ludźi ſobie vczćiwemi poſtępkámi łáſkę iednayćie/ nie zárabiayćie ſobie ná przeklectwo docześne y wieczne / w wierze prawdźiwey áż do końcá trwayćie / będźieli to/nigdy Bog nie odwroći od was łáſkáwego oká ſwego.

Iuż cny Andrzeiu do ćiebie rzecż ſwą obracam: Idź
Isa.26.20. w imię Páńſkie do ćiemnego grobu / á záwrzy drzwi zá ſobą/ áż ominie rozgniewánie Páńſkie. A ty o ćiemny grobie day temu ćiáłu w ſobie ſpokoyne odpoczywánie / ábyś ie záśię wydał w on dźień oſtáteczny / gdy krzyknie trąbá Archánielſká / Surgite mortui & venite ad iudicium, Wſtańćie vmárli/á podźćie ná ſąd.

My zá nim miłſzy / w tey śmiertelnośći przygotowawſzy ſię zá nim w tę drogę/ naywięcey ſię o to ſtáraymy/
1. Timot. 1. ábyſmy dobry boy boiuiąc/wiárę y dobre ſumnienie áż do
18. 19. śmierći záchowáli / żebyſmy ták czáſu ſwego ſpokoynie z tym ſię świátem pożegnawſzy / rádośći wiecznych doſtąpić mogli. Przez Páná náſzego Iezuſá Chriſtuſá / ktoremu niechay będźie cześć y chwałá ná wieki /

AMEN.

